

Authors' contribution/
Wkład autorów:
A. Zaplanowanie badań/
Study design
B. Zebranie danych/
Data collection
C. Analiza statystyczna/
Statistical analysis
D. Interpretacja danych/
Data interpretation
E. Przygotowanie tekstu/
Manuscript preparation
F. Opracowanie
piśmiennictwa/
Literature search
G. Pozyskanie funduszy/
Funds collection

ACTIVITIES UNDERTAKEN BY HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS TO DEVELOP TOURISM AND CULTURAL OFFER IN ACADEMIC CITIES – A CASE STUDY OF KRAKOW

DZIAŁANIA UCZELNI WYŻSZYCH NA RZECZ ROZWOJU OFERTY TURYSTYCZNO- KULTURALNEJ W MIASTACH AKADEMICKICH – STUDIUM PRZYPADKU KRAKOWA

Łukasz Matoga^(A,B,C,D,E,F,G), Aneta Pawłowska^(A,B,C,D,E,F,G)

Jagiellonian University in Krakow
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Matoga Ł., Pawłowska A. (2016), *Activities undertaken by higher education institutions to develop tourism and cultural offer in academic cities – a case study of Krakow/ Działania uczelni wyższych na rzecz rozwoju oferty turystyczno-kulturalnej w miastach akademickich – studium przypadku Krakowa*. Economic and Regional Studies, Vol. 9, No. 3, pp. 33-46.

ORIGINAL ARTICLE

JEL code: I23, Z32

Submitted:
April 2016
Accepted:
May 2016

Number of characters:
41472
Tables: 2
Figures: 2
References: 28

ORYGINALNY ARTYKUŁ
NAUKOWY

Klasyfikacja JEL: I23, Z32

Zgłoszony:
Kwiecień 2016
Zaakceptowany:
Maj 2016

Liczba znaków ze spacjami:
40575
Tabele: 2
Rysunki: 2
Literatura: 28

Summary

Subject and purpose of work: The contemporary role that higher education institutions play is not limited to educational and scientific research activity. It involves also creating local tourism cultural offer and an offer of spending leisure time for inhabitants and visitors. Therefore the purpose of the article is to describe the activities undertaken by higher education institutions using the example of Krakow.

Materials and methods: On the basis of the study of source materials it was possible to identify types of enterprise undertaken by higher education institutions, also those involved in cooperation, whose activity depends on academic traditions and potential.

Results: As the example of Krakow shows, higher education institutions affect the development of incoming tourism in the three main areas: educational tourism, cultural tourism, and business tourism and MICE industry. They also broaden the offer of spending leisure time in the city directed to the inhabitants, students and tourists.

Conclusions: Academic potential influences the function and image of the city in the national and international arena. Thus it seems necessary to include higher education institutions in the development of a local tourism offer and cultural animation of the city life.

Keywords: higher education institutions, academic function of the city, tourism and cultural offer, tourism product, Krakow

Streszczenie

Przedmiot i cel pracy: Rola, jaką odgrywają współczesne uczelnie wyższe nie ogranicza się jedynie do prowadzenia działalności edukacyjnej i naukowo-badawczej. Polega ona również na tworzeniu lokalnej oferty turystyczno-kulturalnej oraz spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i przyjezdnych. Dlatego też celem artykułu jest omówienie działań podejmowanych przez uczelnie wyższe w tym zakresie na przykładzie Krakowa.

Materiały i metody: Na podstawie kwerendy materiałów źródłowych zidentyfikowano rodzaje przedsięwzięć realizowanych przez uczelnie wyższe, również we współpracy z innymi podmiotami, dla których podstawą są tradycje i potencjał akademicki.

Wyniki: Jak pokazuje przykład Krakowa, uczelnie wyższe oddziałują na rozwój turystyki przyjazdowej w trzech głównych obszarach: turystyki edukacyjnej, turystyki kulturowej oraz turystyki biznesowej i przemysłu spotkań. Rozszerzają one również ofertę spędzania czasu wolnego w mieście skierowaną do mieszkańców, studentów i turystów.

Wnioski: Potencjał akademicki wpływa na funkcje i wizerunek miasta na arenie krajowej i międzynarodowej. Z tego powodu konieczne wydaje się włączanie uczelni wyższych w rozwój lokalnej oferty turystycznej i animację życia kulturalnego miasta.

Słowa kluczowe: uczelnie wyższe, funkcja akademicka miasta, oferta turystyczno-kulturalna, produkt turystyczny, Kraków

Address for correspondence/ Adres korespondencyjny: mgr Łukasz Matoga, mgr Aneta Pawłowska, Zakład Gospodarki Turystycznej i Uzdrawiskowej, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, ul. Gronostajowa 7, 30-387 Kraków, Polska; e-mail: lukasz.matoga@uj.edu.pl

Journal indexed in/ Czasopismo indeksowane w: AGRO, BazEkon, Index Copernicus Journal Master List, ICV 2015: 81.26; Polish Ministry of Science and Higher Education 2015: 9 points/ AGRO, BazEkon, Index Copernicus Journal Master List ICV 2015: 81,26; Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego 2015: 9 punktów. **Copyright:** © 2016 Pope John Paul II State School of Higher Education in Białą Podlaska. All articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material, provided the original work is properly cited and states its license.

Introduction

Aspirations of cities and regions to develop through an educational offer and scientific research activity of higher education institutions are becoming more and more significant because of the development of society based on knowledge and the processes of globalisation and connected with them changes to lifestyles. Higher education institutions can play the role of a key attribute of the brand of the city and region (Adamczuk 2015, Domański 2011). Therefore it is worth integrating the resources of higher education institutions into the processes of effective management of the city and region to build their attractive image (Winter 2009) through their cooperation with the environment of entrepreneurs and local and regional authorities (Szromnik 2014, Witek 2011). As Domański (2014) emphasised, *the authorities of the city and the representatives of its various institutions should use the potential of higher education institutions more often and create many common projects.*

All activities connected with the development of higher education institutions, location of the university and other higher education schools in a given area are identified with their academic function (Fleszar 1987, Runge 2008). The academic function is an integral part of the economic basis of every big European city and the surrounding region. The role that it plays in the system of regional economy is defined not only by the number of higher education institutions or academic traditions but also the size of the city and its importance in the settlement system of the country (Felsenstein 1996, Suliborski 2001). Usually in big cities the academic function is treated equally with other socio-economic functions.

A characteristic trait of a contemporary higher education institution is its differentiation in the range of its activity and going beyond the academic function (Drucker, Goldstain 2007). Higher education institutions mainly fulfil the educational function, but to a certain extent also spatial, economic and cultural one (Markowski, Drzazga 2008, Miłaszewski 1970, Thieme 2009). Academic buildings, such as campuses, college towns and university districts, shape the cultural landscape and spatial development (Wolaniuk 2010). Higher education institutions create a certain demand for specialised goods and services created on local markets. They are an important workplace and at the same time create new work resources, part of which can empower local economic systems (Batten 1995, Kwaśniewska 2015, Marszałek 2010, Olechnicka, Wojnar 2008). Functions of higher education institutions are also manifested in the development of knowledge and its implementation in forms of innovations and stimulation of local entrepreneurs (Klamut 2000, Longworth 2006, Olechnicka, Płoszaj, Wojnar 2011). Higher education institutions are the centres of creativity and innovation and gather creative, open and visionary people (Hospers 2003, Landry 2008, Marszał 2010, Yigitcanlar et al. 2007). In this context, Richard Florida's concept of "3T" (2002) is worth mentioning; according to it, the power of

Wstęp

Ze względu na rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy, a także procesy globalizacji i związane z nimi przemiany zachodzące w stylu życia, na znaczeniu zyskuje dążenie do rozwoju miast i regionów poprzez ofertę edukacyjną i działalność naukowo-badawczą uczelni wyższych. Uczelnie wyższe pełnią mogą rolę kluczowego atrybutu marki miasta i regionu (Adamczuk 2015, Domański 2011). Warto więc wkomponować zasoby posiadane przez uczelnie wyższe w procesy efektywnego zarządzania miastem i regionem dla potrzeb budowania ich atrakcyjnego wizerunku (Winter 2009). Istotne znaczenie ma w tym zakresie współpraca ze środowiskiem przedsiębiorców oraz władzami lokalnymi i regionalnymi (Szromnik 2014, Witek 2011). Jak podkreślił Domański (2014) *władze miasta oraz przedstawiciele różnych jego instytucji powinny szerzej sięgać do potencjału uczelni oraz kreować szereg wspólnych projektów.*

Ogół działalności związanych z rozwojem instytucji szkolnictwa wyższego, lokalizacją uniwersytetu i innych szkół wyższych na danym obszarze utożsamiany jest z jego funkcją akademicką (Fleszar 1987, Runge 2008). Funkcja akademicka stanowi integralną część bazy ekonomicznej każdego dużego miasta europejskiego i otaczającego regionu. O roli, jaką funkcja ta odgrywa w systemie gospodarki regionalnej decydują nie tylko liczba uczelni wyższych czy tradycje akademickie, ale także wielkość miasta i jego ranga w systemie osadniczym kraju (Felsenstein 1996, Suliborski 2001). Na ogół w dużych aglomeracjach funkcja akademicka ma rangę równorzędną w stosunku do innych funkcji społeczno-gospodarczych.

Cechą charakterystyczną współczesnej uczelni wyższej jest zróżnicowanie zakresu jej działalności i wykraczanie poza funkcję akademicką (Drucker, Goldstain 2007). Uczelnie wyższe pełnią przede wszystkim funkcję edukacyjną, ale w dużej mierze również przestrzenną, ekonomiczną i kulturotwórczą (Markowski, Drzazga 2008, Miłaszewski 1970, Thieme 2009). Obiekty akademickie w postaci kampusów, miasteczek studenckich i dzielnic uniwersyteckich kształtują krajobraz kulturowy i zagospodarowanie przestrzenne (Wolaniuk 2010). Uczelnie kreują popyt na wyspecjalizowane dobra i usługi wytwarzane na lokalnych rynkach. Są ważnym miejscem pracy, a zarazem tworzą nowe zasoby pracy, z których część zasila lokalne układy gospodarcze (Batten 1995, Kwaśniewska 2015, Marszałek 2010, Olechnicka, Wojnar 2008). Funkcje uczelni wyższych wyrażają się również w rozwoju wiedzy oraz jej wdrażaniu w postaci innowacji i pobudzaniu przedsiębiorczości lokalnej (Klamut 2000, Longworth 2006, Olechnicka, Płoszaj, Wojnar 2011). Uczelnie wyższe stanowią centra kreatywności i innowacji oraz skupiają wokół siebie ludzi twórczych, otwartych i wizjonerskich (Hospers 2003, Landry 2008, Marszał 2010, Yigitcanlar i in. 2007). W tym kontekście szczególną uwagę zwraca koncepcja „3T” autorstwa Richarda Floridy (2002), według której siłą napędową rozwoju lokalnego są przedstawiciele

the local development are representatives of the, so called, creative class – scientists, engineers, architects and designers, so people who create new ideas and concepts.

Apart from educating and conducting scientific research, higher education institutions animate life of the city using the widely understood academic potential. Therefore the aim of the article is to describe the activities undertaken by higher education institutions in order to create a local tourism and cultural offer and an offer of spending leisure time in the city for the inhabitants and tourists. To show the problem more clearly, a study case of Krakow was used. Special attention was paid to using academic traditions and scientific potential in creating urban tourism products concerning the current *Strategy of the Tourism Development in Krakow in 2014-2020*, in which long-term priorities of the development accepted by the local government were described. The main forms of tourism were described, for which the key elements of the development might be academic heritage and current scientific and educational activity of higher education institutions.

Materials and methods of research

The research included two stages in which a query of source materials from 2012-2015 was done. The query included strategic documents, annual reports and archive materials from the statutory activity of individual higher education institutions in Krakow, as well as press materials. In the first stage of the query, the areas of the activity of higher education institutions were indicated, those that are significant to the development of tourism in the city. A model of relations between tasks and functions of a higher education institution and the forms of tourism and source areas of tourism flow were prepared in three spatial scales – regional, national and international. In the second stage of the query the directions of the activities undertaken by Krakow's higher education institutions to create a tourism and cultural offer and an offer of spending leisure time for the inhabitants and tourists were created. Taking into consideration the mission and tasks of the higher education institutions, these activities are fulfilled within three main areas – creation of the offer connected with arrivals of students and university workers for educational purposes (educational tourism), the development of opportunities to spend leisure time in the city (cultural tourism) and the exchange of knowledge and experiences in conferences and trainings (business tourism and MICE industry).

The choice of Krakow for the detailed research was dictated by its significance as an academic city. Nowadays it is the second biggest, after Warsaw, academic centre in Poland as far as the number of students is concerned. According to the data of the Central Statistical Office (Główny Urząd Statystyczny – GUS), in 2014 the academic society was created by more than 180,000 students and 13,000 scientific workers (including about 1,500 titular professors), who together made for over 25% of all the inhabitants.

le tzw. klasy kreatywnej – naukowcy, inżynierowie, architekci i projektanci, czyli ludzie, którzy tworzą nowe idee i pomysły.

Poza kształceniem i prowadzeniem badań naukowych uczelnie wyższe działają na rzecz animacji życia miasta przy wykorzystaniu szeroko rozumianego potencjału akademickiego. Dlatego też celem artykułu jest omówienie działań podejmowanych przez uczelnie wyższe na rzecz tworzenia lokalnej oferty turystyczno-kulturowej oraz spędzania czasu wolnego w mieście dla mieszkańców i przyjezdnych. Dla lepszego ukazania poruszanej problematyki posłużono się przykładem Krakowa w formie studium przypadku. Szczególną uwagę zwrócono na wykorzystanie tradycji akademickich i potencjału naukowego w tworzeniu miejskich produktów turystycznych w odniesieniu do aktualnej *Strategii Rozwoju Turystyki w Krakowie na lata 2014-2020*, w której sformułowano długoterminowe priorytety rozwoju przyjęte do realizacji przez władze lokalne. Omówiono główne formy turystyki, dla których istotny element rozwoju stanowić może dziedzictwo akademickie i bieżąca działalność naukowo-dydaktyczna uczelni wyższych.

Materiał i metody badań

Badania obejmowały dwa etapy, w których przeprowadzono kwerendę materiałów źródłowych z lat 2012-2015. Kwerenda obejmowała dokumenty strategiczne, sprawozdania roczne i materiały archiwalne z realizacji działalności statutowej poszczególnych uczelni wyższych w Krakowie, a także materiały prasowe. Na podstawie pierwszego etapu kwerendy wskazano obszary działalności uczelni wyższych, które mają znaczenie dla rozwoju turystyki w mieście. Opracowano model relacji pomiędzy zadaniami i funkcjami uczelni wyższej a formami turystyki i obszarami źródłowymi ruchu turystycznego w trzech skalach przestrzennych: regionalnej, ogólnokrajowej i międzynarodowej. Natomiast drugi etap kwerendy pozwolił na określenie kierunków działań podejmowanych przez krakowskie uczelnie wyższe na rzecz tworzenia oferty turystyczno-kulturalnej i spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i przyjezdnych. Biorąc pod uwagę misję i zadania uczelni wyższych, działania te realizowane są w ramach trzech głównych obszarów, tj. tworzenia oferty związanej z przyjazdami studentów i pracowników naukowych w celach edukacyjnych (turystyka edukacyjna), rozwoju możliwości spędzania czasu wolnego w mieście (turystyka kulturowa) oraz wymiany wiedzy i doświadczeń w ramach konferencji i szkoleń (turystyka biznesowa i przemysł spotkań).

Wybór Krakowa do badań szczegółowych podjętowany był jego znaczeniem jako miasta akademickiego. Obecnie jest to drugi po Warszawie największy pod względem liczby studentów ośrodek akademicki w Polsce. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), w 2014 r. społeczność akademicka miasta tworzyło ponad 180 tys. studentów oraz 13 tys. pracowników naukowych (w tym ok. 1500 profesorów tytularnych), którzy łącznie stanowili przeszło 25% wszystkich mieszkańców. W stolicy Małopolski

In the capital of Lesser Poland there were 10 state and 13 non-state higher education institutions (Tab. 1), as well as numerous research development centres, including Polish Academy of Sciences (Polska Akademia Nauk - PAN) and Polish Academy of Arts and Sciences (Polska Akademia Umiejętności - PAU). In comparison with other Polish cities, Krakow stands out with its long history of higher education and academic traditions.

funkcjonowało 10 publicznych i 13 niepublicznych uczelni wyższych (tabela 1.), a także liczne ośrodki badawczo-rozwojowe, w tym Polska Akademia Nauk (PAN) i Polska Akademia Umiejętności (PAU). Kraków na tle innych polskich aglomeracji miejskich wyróżnia się także długą historią szkolnictwa wyższego i tradycjami akademickimi.

Table 1. Description of a higher education institutions in Krakow (data for 2014)

Tabela 1. Charakterystyka uczelni wyższych w Krakowie (dane za 2014 r.)

No./ L.p.	Higher education institution/ Uczelnia wyższa	The year of its foundation/ Rok założenia	Students/ Studenci		Ph.D. students / Doktoranci	Academic staff/ Kadra akademicka	
			Total/ Ogółem	Incl full-time/ W tym stacjonarni		Total/ Ogółem	Incl. professors/ W tym profesorowie
State / Publiczne							
1.	Jagiellonian University in Krakow / Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	1364	42 401	34 312	3 308	4 063	538
2.	Stanisław Staszic University of Science and Technology / Akademia Górniczo-Hutnicza im. S. Staszica	1919	32 245	26 314	1 002	2 274	259
3.	Cracow University of Economics / Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	1925	20 596	12 634	286	753	67
4.	National Education Commission Pedagogical University / Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej	1946	16 949	13 276	399	931	69
5.	Tadeusz Kościuszko Cracow University of Technology / Politechnika Krakowska im. T. Kościuszki	1946	14 540	9 429	267	1 232	98
6.	Hugo Kołłątaj University of Agriculture/ Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja	1953	10 724	8 660	268	768	110
7.	Bronisław Czech Academy of Physical Education / Akademia Wychowania Fizycznego im. B. Czecha	1893	3 999	3 130	152	265	16
8.	Jan Matejko Academy of Fine Arts / Akademia Sztuk Pięknych im. J. Matejki	1818	1 105	917	80	302	47
9.	Academy of Music in Krakow / Akademia Muzyczna w Krakowie	1888	628	625	56	292	51
10.	Ludwik Solski Academy for the Dramatic Arts / Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. L. Solskiego	1946	184	184	0	116	24
Non-state / Niepubliczne							
11.	Andrzej Frycz Modrzewski Krakow University / Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego	2000	9 669	4 544	168	304	42
12.	School of Banking and Management / Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości	1995	3 715	427	0	212	14
13.	Pontifical University of John Paul II / Uniwersytet Papieski im. Jana Pawła II	1981	2 731	2 119	482	259	49
14.	Jesuit University of Philosophy and Education Ignatianum / Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna Ignatianum	1932	2 156	1 395	180	176	19
15.	Cracow School of Health Promotion / Krakowska Wyższa Szkoła Promocji Zdrowia	2002	1 743	432	0	40	5
16.	Jozef Tischner European University / Wyższa Szkoła Europejska im. ks. J. Tischnera	2003	1 218	300	0	31	3
17.	School of Economy and Computer Science / Wyższa Szkoła Ekonomii i Informatyki	2000	925	120	0	22	2

18.	Józef Dietl Małopolska School of Applied Sciences / Małopolska Wyższa Szkoła Zawodowa im. J. Dietla	2008	792	99	0	21	7
19.	Polish Open University, Malopolska Branch / Wyższa Szkoła Zarządzania, Oddział Małopolski	1991	735*	231*	0	b.d.	b.d.
20.	Bogdan Janski Academy, Krakow Branch / Szkoła Wyższa im. B. Jańskiego, Oddział w Krakowie	1993	569	18	0	b.d.	b.d.
21.	School of Public and Private Security Apeiron / Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego Apeiron	2005	554	101	0	16	6
22.	Academy of Insurance in Krakow / Wyższa Szkoła Ubezpieczeń w Krakowie	2000	302	0	0	17	0
23.	Social Academy of Sciences in Krakow / Społeczna Akademia Nauk w Krakowie	1994	211	43	0	32	0

* Number of students for the entire higher education institution with offices in Warsaw, Krakow and Legnica / Liczba studentów dla całej uczelni, tzn. wraz z oddziałami w Warszawie, Krakowie i Legnicy

Source: authors' own study based on the data from the *Report on the status of the City 2014*.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z *Raportu o stanie Miasta 2014*.

Research results

The academic potential of Krakow was taken into consideration in the currently binding *Strategy of Tourism Development...* as a significant element influencing tourist attractiveness of the city. Krakow was characterised in it as a city of *great spirit and the treasury of knowledge which attracts visitors from Poland and all over the world with its exceptional atmosphere, openness, unique material and immaterial resources of artistic, scientific and religious character*. Among the development priorities we can find creation of a new tourism and cultural offer based on academic heritage and creative potential of the inhabitants and local organisations, including higher education institutions. In the strategy there are eight leading tourism products of Krakow. Promoting the city on the basis of the academic potential can be found in three of them, that is *Education, pursuit of interests, personal development* (educational tourism), *Visiting the city* (cultural tourism and the offer of spending leisure time) and *Participation in conferences, trainings, fairs, meetings connected with work* (business tourism and MICE industry). Therefore the cooperation of local authorities with higher education institutions is necessary in order to create a complex offer, combining elements of science, culture and entertainment.

The functioning of higher education institutions within urban space affects the functions and image of Krakow. They undertake various activities which can influence the development of a tourism and cultural offer. This influence can be examined directly or indirectly. In the first case these activities concentrate mainly on student and scientific workers service; they take part in academic exchange programmes, study tours, summer schools, language courses and various meetings of scientific character, such as conferences, congresses or seminars. However, the indirect scope of influence of higher education institutions is connected with their statutory duties, which include promotion of contemporary science and academic

Wyniki badań

Potencjał akademicki Krakowa uwzględniony został w aktualnie obowiązującej *Strategii Rozwoju Turystyki...* jako istotny element wpływający na atrakcyjność turystyczną miasta. Kraków scharakteryzowano w niej jako *miasto wielkie duchem i skarbnicę wiedzy, które przyciąga odwiedzających z Polski i z całego świata wyjątkową atmosferą, otwartością, unikalnymi zasobami materialnymi i niematerialnymi o charakterze artystycznym, naukowym i religijnym*. Wśród priorytetów rozwojowych przyjęto tworzenie oferty turystyczno-kulturalnej opartej na dziedzictwie akademickim oraz potencjale kreatywnym mieszkańców i lokalnych organizacji, w tym uczelni wyższych. W strategii wymieniono osiem wiodących produktów turystycznych Krakowa. Promowanie miasta w oparciu o potencjał akademicki znajduje odniesienie w trzech z nich, tj. *Edukacja, realizacja zainteresowań, rozwój osobisty* (turystyka edukacyjna), *Zwiedzanie miasta* (turystyka kulturowa i oferta spędzania czasu wolnego) oraz *Udział w konferencjach, szkoleniach, targach, spotkaniach związanych z pracą* (turystyka biznesowa i przemysł spotkań). Dlatego konieczna jest współpraca władz lokalnych z uczelniami wyższymi w celu stworzenia kompleksowej oferty łączącej elementy nauki, kultury i rozrywki.

Obecność uczelni wyższych w przestrzeni miejskiej oddziałuje na funkcje i wizerunek Krakowa. Podejmują one różnorodne działania, które przyczyniać się mogą do rozwoju oferty turystyczno-kulturalnej. Wpływ ten rozpatrywany może być bezpośrednio i pośrednio. W pierwszym przypadku działania te koncentrują się głównie na obsłudze studentów i pracowników naukowych, którzy biorą udział w programach wymian akademickich, wyjazdach studyjnych, szkołach letnich, kursach językowych, a także w różnego rodzaju spotkaniach o charakterze naukowym, jak konferencje, kongresy czy seminaria. Natomiast pośredni zakres oddziaływania uczelni wyższych związany jest z realizacją ich zadań statutowych, które obejmują promocję

heritage mainly by the development of an additional educational offer in university museums, organising popular science events and creation of thematic routes.

The query made it possible to indicate four areas of the activity of higher education institutions which can be related to the development of tourism in Krakow. These are education, science, inter-sector cooperation and culture. It is worth emphasising that the mentioned areas cannot be treated separately because tasks of higher education institutions are varied and their effects can combine. These areas concern every higher education institution, however, the range of their tasks is different as well as the scale of their influence. As a result, the activities undertaken by higher education institutions influence the development of various forms of tourism within the urban area (Fig. 1). Above all, these are arrivals connected with educational tourism, cultural tourism, business tourism and MICE industry (Tab. 2). The main aim of the arrivals is accompanied by other forms of spending leisure time. For example, a person coming to the city in order to participate in an academic exchange programme or a scientific conference accomplishes a few aims during their stay. They use the local tourism and recreational offer, they visit the city, participate in cultural events and use the services of restaurants and cafes. For this reason, the indicated forms of tourism overlap and it is impossible to separate them because they are a result of combining different motivations and behaviours of people visiting the city.

współczesnej nauki i dziedzictwa akademickiego, głównie poprzez rozwój oferty edukacyjnej w muzeach uniwersyteckich, organizację wydarzeń popularnonaukowych oraz tworzenie szlaków tematycznych.

Przeprowadzona kwerenda pozwoliła wskazać cztery obszary działalności uczelni wyższych, które można powiązać z rozwojem turystyki w Krakowie. Są to edukacja, nauka, współpraca międzysektorowa oraz kultura. Należy podkreślić, że wymienionych obszarów nie można traktować oddzielnie, ponieważ zadania realizowane przez uczelnie wyższe są różnorodne, a ich efekty mogą się łączyć. Obszary te dotyczą każdej uczelni wyższej, natomiast różny jest zakres tych zadań oraz skala ich oddziaływania. W efekcie działania podejmowane przez uczelnie wyższe wpływają na rozwój różnych form turystyki w przestrzeni miejskiej (Rysunek 1). Przede wszystkim są to przyjazdy związane z turystyką edukacyjną, kulturową oraz turystyką biznesową i przemysłem spotkań (Tabela 2). Głównym celem przyjazdu niejednokrotnie towarzyszą również inne sposoby spędzania czasu wolnego. Na przykład osoba przyjeżdżająca do miasta w celu uczestnictwa w programie wymiany akademickiej lub konferencji naukowej realizuje kilka celów w czasie pobytu. Korzysta z lokalnej oferty turystycznej i rekreacyjnej, zwiedza miasto, bierze udział w wydarzeniach kulturalnych, korzysta z usług restauracji i kawiarni. Z tego powodu wskazane formy turystyki zazębiają się, nie można ich jednoznacznie oddzielić, gdyż są wynikiem połączenia różnorodnych motywacji i zachowań osób odwiedzających miasto.

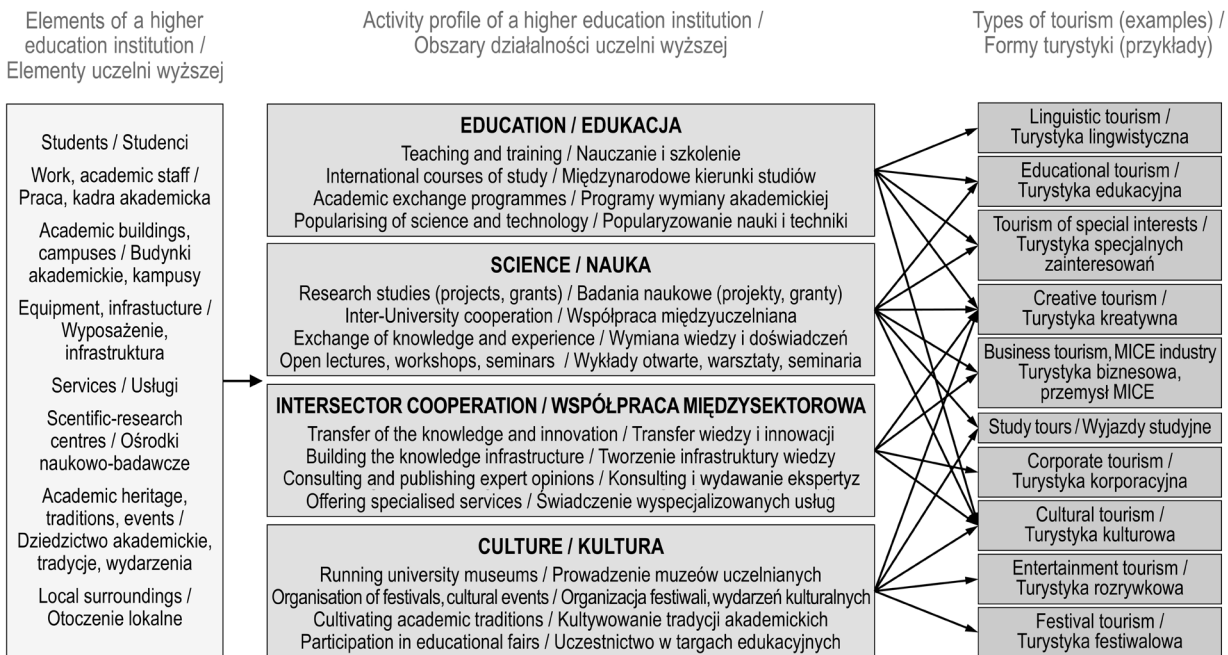

Figure 1. Activity profile of a higher education institution and its potential impact on the development of various forms of tourism
Rysunek 1. Obszary działalności uczelni wyższej i jej potencjalne oddziaływanie na rozwój różnych form turystyki

Source: authors' own study.
 Źródło: opracowanie własne.

The influence of higher education institutions on the development of tourism in Krakow can be analysed also in the context of spatial influence of the 4 mentioned areas on the development of tourism (Fig. 2). The range of this influence can be defined in three spatial scales: regional, national and international. The presented range of interaction is not stiff, and the activities can supplement each other and widen because of different needs and expectations of the visitors.

Tasks performed by higher education institutions, which are connected with education and science, have mostly national and international range. It applies mainly to arrivals connected with participation in scientific conferences (business tourism and MICE industry) and academic exchange programmes (educational tourism). Apart from that, one can list arrivals connected with the implementation of research projects, doing traineeships, undertaking intensive Polish language courses (linguistic tourism) and developing passions and interests (tourism of special interests). A factor which additionally favours the development of these forms of tourism is the attractiveness of Krakow, which is shaped by the historical character of the city.

The influence of higher education institutions on a regional scale is mainly connected with them organising events of cultural and popular science character, museum exhibitions as well as trainings, workshops and open lectures. These events are usually one day long so they are mainly used by the inhabitants of Krakow and neighbouring regions.

Wpływ uczelni wyższych na rozwój turystyki w Krakowie można rozpatrywać także w kontekście przestrzennego oddziaływania wymienionych czterech obszarów na rozwój turystyki (Rysunek 2). Zakres tego oddziaływania można ująć w trzech skalach przestrzennych: regionalnej, ogólnokrajowej i międzynarodowej. Zaprezentowany zasięg interakcji nie jest sztywny, a działania te mogą się uzupełniać i rozszerzać w związku z różnymi potrzebami i oczekiwaniami odwiedzających.

Zadania realizowane przez uczelnie wyższe, które związane są z edukacją i nauką mają zasięg głównie ogólnokrajowy i międzynarodowy. Dotyczy to w szczególności przyjazdów związanych z uczestnictwem w konferencjach naukowych (turystyka biznesowa i przemysł spotkań) oraz w programach wymian akademickich (turystyka edukacyjna). Oprócz tego wymienić można przyjazdy w celu realizacji projektów badawczych, odbywania staży naukowych, podejmowania intensywnej nauki języka polskiego (turystyka lingwistyczna) oraz rozwoju pasji i zainteresowań (turystyka specjalnych zainteresowań). Czynnikiem dodatkowo sprzyjającym rozwojowi tych form turystyki jest atrakcyjność turystyczna Krakowa kształtowana przez historyczny charakter miasta.

Oddziaływanie uczelni wyższych w skali regionalnej związane jest przede wszystkim z organizacją imprez o charakterze kulturalnym i popularnonaukowym, wystawami muzealnymi, a także z odbywającymi się szkoleniami, warsztatami czy wykładami otwartymi. Wydarzenia te mają najczęściej charakter jednodniowy, dlatego też korzystają z nich zwłaszcza mieszkańcy aglomeracji krakowskiej oraz obszarów sąsiednich.

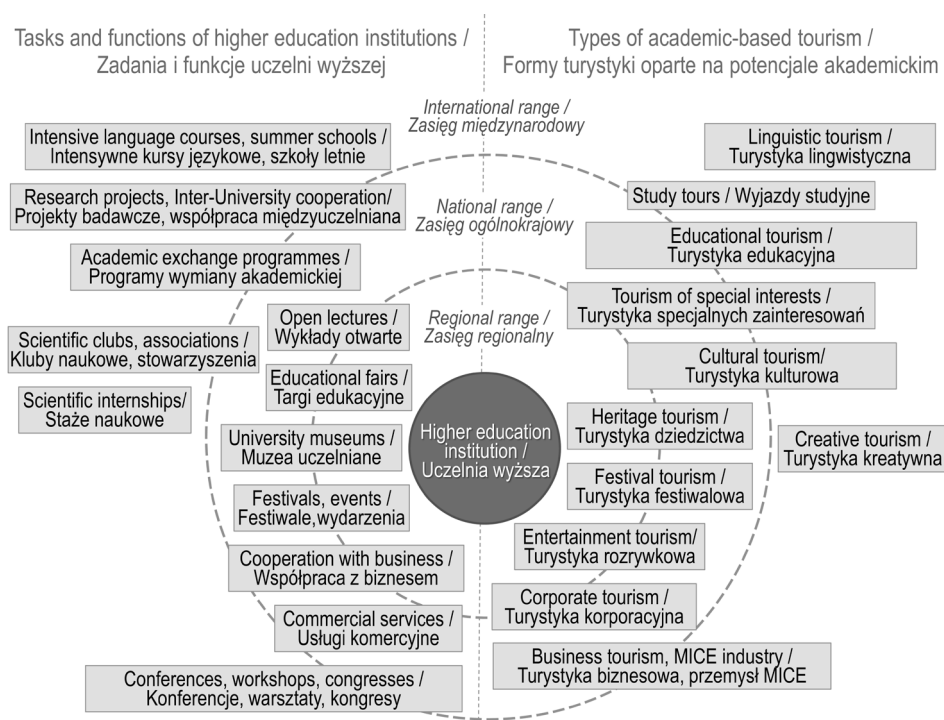

Figure 2. Model of relations between tasks and functions of a higher education institution and forms of tourism in relation to source areas of tourist movement in Krakow

Rysunek 2. Model relacji pomiędzy zadaniami i funkcjami uczelni wyższej a formami turystyki i obszarami źródłowymi ruchu turystycznego w Krakowie

Source: authors' own study.

Źródło: opracowanie własne.

The conducted query made it possible to define the level of engagement of the higher education institutions in the activities connected with the development of the offer within the three above-mentioned forms of tourism (Tab. 2). In this field all state schools are especially active as, fulfilling their mission, they contribute also to popularisation of academic traditions and various fields of science. We should here list first of all the Jagiellonian University, Stanisław Staszic University of Science and Technology and Hugo Kołłątaj University of Agriculture in Krakow, which undertake actions in all the categories. Non-state schools are more active in the field of organising paid trainings and workshops, e.g. for the employees of private companies, or renting rooms in order to organise commercial events.

Przeprowadzona kwerenda pozwoliła określić poziom zaangażowania uczelni wyższych w działania związane z rozwojem oferty w ramach wymienionych wyżej trzech form turystyki (Tabela 2). Aktywne w tym zakresie są przede wszystkim uczelnie publiczne, które realizując swoją misję przyczyniają się również do popularyzacji tradycji akademickich i różnych dziedzin nauki. Wymienić tu należy w szczególności Uniwersytet Jagielloński, Akademię Górniczo-Hutniczą oraz Uniwersytet Rolniczy, które podejmują działania we wszystkich badanych kategoriach. Bardziej aktywne w zakresie przeprowadzania odpłatnych szkoleń i warsztatów, np. dla pracowników przedsiębiorstw prywatnych, oraz wynajmu sal w celu organizacji wydarzeń komercyjnych są uczelnie niepubliczne.

Table 2. Selected activities of higher education institutions in the development of the tourism and cultural offer in Krakow in the years 2012-2015

Tabela 2. Wybrane działania uczelni wyższych w zakresie rozwoju oferty turystyczno-kulturalnej w Krakowie w latach 2012-2015

Higher education institution / Uczelnia wyższa	Educational tourism / Turystyka edukacyjna				Cultural tourism / Turystyka kulturowa				Business tourism / Turystyka biznesowa			
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Jagiellonian University in Krakow / Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	•	•	•	•	•	••	•	•	•	•	•	•
Stanisław Staszic University of Science and Technology / Akademia Górniczo-Hutnicza im. S. Staszica	•	•	•	•	•	••	•	•	•	•	•	•
Cracow University of Economics / Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	•	•	•	•	•	••		•	•	•	•	•
National Education Commission Pedagogical University / Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej	•	•		•	•	••		•	•	•	•	•
Tadeusz Kościuszko Cracow University of Techno- logy / Politechnika Krakowska im. T. Kościuszki	•	•	•	•	•	••		•	•	•	•	•
Hugo Kołłątaj University of Agriculture / Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja	•	•	•	•	•	••	•	•	•	•	•	•
Bronisław Czech Academy of Physical Education / Akademia Wychowania Fizycznego im. B. Czecha	•	•		•		•			•	•		•
Jan Matejko Academy of Fine Arts / Akademia Sztuk Pięknych im. J. Matejki	•			•	•	••	•	•		•		•
Academy of Music in Krakow / Akademia Muzyczna w Krakowie	•		•	•		•		•		•		•
Ludwik Solski Academy for the Dramatic Arts / Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. L. Solskiego	•					•		•	•			•
Andrzej Frycz Modrzewski Krakow University / Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego	•	•		•		•			•	•	•	•
School of Banking and Management / Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości	•						•	•	•		•	•
Pontifical University of John Paul II / Uniwersytet Papieski im. Jana Pawła II	•	•				•	•	•		•		•
Jesuit University of Philosophy and Education Ignatium / Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna Ignatium	•					•				•		•
Cracow School of Health Promotion / Krakowska Wyższa Szkoła Promocji Zdrowia								•			•	•
Jozef Tischner European University / Wyższa Szkoła Europejska im. ks. J. Tischnera	•	•	•					•	•	•	•	•

School of Economy and Computer Science / Wyższa Szkoła Ekonomii i Informatyki	•								•			•	•	
Józef Dietl Małopolska School of Applied Sciences / Małopolska Wyższa Szkoła Zawodowa im. J. Dietla	•												•	
Polish Open University, Malopolska Branch / Wyższa Szkoła Zarządzania, Oddział Małopolski	•	•											•	
Bogdan Jański Academy, Krakow Branch / Szkoła Wyższa im. B. Jańskiego, Oddział w Krakowie													•	•
School of Public and Private Security Apeiron / Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego Apeiron	•								•				•	•
Academy of Insurance in Krakow / Wyższa Szkoła Ubezpieczeń w Krakowie									•				•	•
Social Academy of Sciences in Krakow / Społeczna Akademia Nauk w Krakowie	•								•				•	•

Explanations / Objasnienia: A – participation in the Erasmus Programme / uczestnictwo w Programie Erasmus, B – organisation of intensive language courses / organizacja intensywnych kursów językowych, C – organisation of summer schools / organizacja szkół letnich, D – participation in the project “Study in Krakow” / uczestnictwo w projekcie „Study in Krakow”, E – running a university museums / prowadzenie muzeum uczelnianego, F – presentations during the Science Festival in Krakow and Malopolska Researchers’ Night / prezentacje podczas Festiwalu Nauki w Krakowie i Małopolskiej Nocy Naukowców, G – inclusion of higher education institution in thematic routes and sightseeing routes / uwzględnienie uczelni wyższej na szlakach tematycznych i trasach zwiedzania, H – university building entered into the register of historic monuments / budynek uczelni wyższej wpisany do rejestru zabytków, I – the possibility of renting the lecture halls or didactic facilities with a capacity of over 200 seats / możliwość wynajmu auli lub sal dydaktycznych o pojemności powyżej 200 miejsc, J – organisation of annual scientific congresses or conferences / organizacja corocznych kongresów lub konferencji naukowych, K – organisation of training and workshops for business (on request) / organizacja szkoleń i warsztatów dla biznesu (na zamówienie), L – participation in the educational fairs / uczestnictwo w targach edukacyjnych

Source: authors’ own study based on the query of annual reports on statutory activities of higher education institutions in Krakow.

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwerendy sprawozdań rocznych z realizacji działalności statutowej uczelni wyższych w Krakowie.

Educational tourism

According to the annual study of tourism flow done by the Lesser Poland Tourist Organisation (MOT), about 5% of tourists visiting Krakow declare that the main aim of their arrival is connected with education. These arrivals most frequently concern undertaking studies, doing scientific internships, participating in summer schools and study tours as well as increasing one’s professional qualifications through participation in trainings, workshops, traineeships or doing voluntary work. Linguistic tourism, whose aim is learning a foreign language, is connected with educational tourism.

One of the pillars of the development of educational tourism is international cooperation between higher education institutions. In the academic year of 2013/14 programmes of students and scientific workers exchange were run on the basis of about 850 bilateral contracts signed by Krakow’s universities with foreign higher education institutions. The main partners for these programmes were universities from the countries of the European Union and the USA and Canada. Cooperation with universities from Eastern Europe and Asian countries, including Japan, South Korea, China, as well as Australia and New Zealand, is being systematically developed. In Krakow there were 5.2 thousand foreigners from over 60 countries, and scientific workers participated in implementation of several research projects in cooperation with their colleagues from abroad.

Turystyka edukacyjna

Według corocznych badań ruchu turystycznego prowadzonych przez Małopolską Organizację Turystyczną (MOT) ok. 5% turystów odwiedzających Kraków deklaruje, że główny cel ich przyjazdu związany jest z edukacją. Przyjazdy w tym zakresie najczęściej obejmują podjęcie studiów, odbycie staży naukowych, uczestnictwo w szkołach letnich i wyjazdach studyjnych, a także z podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, praktykach czy zaangażowanie w wolontariat. Z turystyką edukacyjną wiąże się również turystyka lingwistyczna, której celem jest nauka języka obcego.

Jednym z filarów rozwoju turystyki edukacyjnej jest współpraca międzynarodowa uczelni wyższych. W roku akademickim 2013/14 programy wymian studentów i pracowników naukowych realizowane były w oparciu o ok. 850 umów bilateralnych zawartych przez uczelnie krakowskie z zagranicznymi instytucjami szkolnictwa wyższego. Głównymi partnerami tych programów były uczelnie z krajów Unii Europejskiej oraz USA i Kanady. Systematycznie rozwijana jest współpraca z uczelniami z Europy Wschodniej i państw azjatyckich, w tym Japonii, Korei Południowej, Chin, ale również Australii i Nowej Zelandii. W Krakowie kształciło się 5,2 tys. obcokrajowców z ponad 60 państw, a pracownicy naukowcy uczestniczyli w realizacji kilkudziesięciu projektów badawczych we współpracy z zagranicą.

National and international scholarship programmes are of great significance for the development of educational tourism and among them the most popular is the Erasmus Programme run by the member states of the European Union. Krakow was second after Warsaw city in Poland as far as the number of foreign students is concerned. In the academic year of 2013/14 in Krakow there were 1.6 thousand students from 30 countries. Most of them came from Spain (23%), Germany (16%), Turkey (14%), France (12%) and Italy (7%). The most popular were studies offered at the Jagiellonian University (43%), Tadeusz Kościuszko Krakow University of Technology (15%) and Cracow University of Economics (12%). Apart from the Erasmus Programme, Krakow's higher education institutions participate as well in other international educational programmes such as CEEPUS, DAAD, Erasmus Mundus or Fulbright Program.

Because of the growing awareness of benefits that are gained by the development of educational tourism, promotional and organizational actions are undertaken in Krakow and they aim at making foreigners interested in undertaking studies. An example of that is the project "Study in Krakow" (SiK), which was initiated in 2008 in order to promote the brand of Krakow recognised in the world as an academic centre. Apart from the Town Hall of Krakow, 10 Krakow's higher education institutions participate in this project. Its main aim is to encourage foreigners to undertake a full study cycle in Krakow. The tasks include as well organization of short term language courses, summer courses and additional educational offer.

In the context of educational tourism one cannot forget about the organisation of free lectures and workshops for children and teenagers, where specialists in individual disciplines help them discover and understand various fields of science. These initiatives have a regional range. They are done for example at the Jagiellonian University (Polish Academy of Kids), Cracow University of Economics (Kids' University), National Education Commission Pedagogical University (University of Children and Teenagers) and Tadeusz Kościuszko Krakow University of Technology (Kids' University of Technology). Universities of the Third Age function in a similar way, and their offer is aimed at seniors.

Cultural tourism and the offer of spending leisure time

Higher education institutions, through undertaken activities, also in cooperation with other entities, contribute to the development of cultural tourism and broadening the offer of spending leisure time. These actions concentrate on the promotion of academic heritage and popularisation of achievements of contemporary science mainly by running university museums, creating thematic routes and organising cultural and popular science events. However, it is difficult to show a clear border between the offer of spending time in the city, including culture, recreation, education and

Szczególne istotne znaczenie w rozwoju turystyki edukacyjnej mają krajowe i międzynarodowe programy stypendialne, wśród których najpopularniejszy jest Program Erasmus realizowany przez państwa członkowskie Unii Europejskiej. Kraków był drugim po Warszawie miastem w Polsce pod względem liczby przyjazdów studentów zagranicznych. W roku akademickim 2013/14 w Krakowie kształciło się ponad 1,6 tys. osób z 30 krajów. Najwięcej studentów pochodziło z Hiszpanii (23%), Niemiec (16%), Turcji (14%), Francji (12%) i Włoch (7%). Największą popularnością cieszyły się studia w Uniwersytecie Jagiellońskim (43%), Politechnice Krakowskiej (15%) i Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie (12%). Oprócz Programu Erasmus, krakowskie uczelnie wyższe uczestniczą również w innych międzynarodowych programach edukacyjnych, których przykładami mogą być CEEPUS, DAAD, Erasmus Mundus czy Program Fulbrighta.

W związku z rosnącą świadomością korzyści, jakie niesie ze sobą rozwój turystyki edukacyjnej w Krakowie podejmowane są działania promocyjne i organizacyjne, które mają na celu zainteresowanie obcokrajowców podjęciem studiów. Przykładem jest projekt „Study in Krakow” (SiK), który zainicjowany został w 2008 r. na rzecz wypromowania rozpoznawalnej w skali międzynarodowej marki Krakowa jako ośrodka akademickiego. W projekcie oprócz Urzędu Miasta Krakowa uczestniczy 10 krakowskich uczelni wyższych. Głównym celem projektu jest zachęcenie obcokrajowców do podjęcia pełnego cyklu kształcenia w Krakowie. Realizowane zadania obejmują również organizację krótkoterminowych kursów językowych, szkół letnich oraz dodatkowej oferty edukacyjnej.

W kontekście turystyki edukacyjnej warto wspomnieć również o organizacji bezpłatnych wykładów i warsztatów dla dzieci i młodzieży, w ramach których specjaliści z poszczególnych dyscyplin pomagają im odkryć i zrozumieć różne dziedziny nauki. Inicjatywy te mają zasięg regionalny. Realizowane są m.in. na Uniwersytecie Jagiellońskim (Polska Akademia Dzieci), Uniwersytecie Ekonomicznym (Uniwersytet Dziecięcy), Uniwersytecie Pedagogicznym (Uniwersytet Dzieci i Młodzieży) oraz Politechnice Krakowskiej (Politechniczny Uniwersytet Dzieci). Podobnie funkcjonują Uniwersytety Trzeciego Wieku, których oferta skierowana jest do seniorów.

Turystyka kulturowa i oferta spędzania czasu wolnego

Uczelnie wyższe poprzez podejmowane działania, również we współpracy z innymi podmiotami, przyczyniają się do rozwoju turystyki kulturowej i rozszerzania oferty spędzania czasu wolnego. Działania te koncentrują się na promocji dziedzictwa akademickiego oraz popularyzacji osiągnięć współczesnej nauki przede wszystkim poprzez prowadzenie muzeów uczelnianych, tworzenie szlaków tematycznych oraz organizowanie wydarzeń kulturalnych i popularnonaukowych. Jednak trudne jest w tym przypadku wyznaczenie wyraźnej granicy pomiędzy ofertą spędzania czasu w mieście, obejmującą kulturę, rekreację,

entertainment, and cultural tourism itself, in which the subject of interest of visitors are different categories of cultural heritage.

Currently in Krakow there are 16 university museums of varied themes, which more and more often widen the opportunities to visit the city. The examples are the Jagiellonian University Museum Collegium Maius, the Cracow Museum of Pharmacy, the Soil Museum – the Soil Education Centre of the University of Agriculture in Krakow, the AGH Museum. In these museums the offer of museum classes, thematic workshops and open lectures is being developed, and these are directed mainly to children and teenagers. In the Soil Museum there are classes for students, geography teachers and students of the University of Third Age. An innovative element of the educational offer of museums is interactivity of the classes, during which participants can do experiments and physical tests (e.g. in the AGH Museum). Moreover, university museums take part in cultural events such as Long Night of Museums, the European Cultural Heritage Days and the European Academic Heritage Days, which also serve to popularise their offer.

Apart from university museums, people who visit the city might also be interested in historic educational buildings, libraries and those which have a representative function. In total in Krakow in 2014 there were 70 buildings used for science and higher education entered into the register of monuments, including the oldest botanical garden in Poland, belonging to the Jagiellonian University (founded in 1783). In the neighbourhood of the Main Market Square and the most popular tourist routes, there is a university quarter with historic buildings, where organisational units of the university function. Visitors see in visiting them the opportunity to get to know the “old” university. Seeing these needs, local authorities and institutions of culture undertake actions which facilitate getting to know academic traditions of the city. The examples are thematic trails: the Science and Knowledge Route, the Scientific Tourist Route and the University Route, which combine places and buildings connected with the history of Krakow as an academic centre, including university museums, city museums and monuments of architecture and construction, which are managed by higher education institutions.

The next activity which helps higher education institutions co-create the offer of spending leisure time in a city is organizing cultural and popular science events, most frequently in the form of outdoor events. In those actions individual units of higher education institutions take part (departments or faculties), student government, scientific circles, university foundations, etc. Other entities are often also engaged in these actions, e.g. local governments, institutions of culture, non-governmental organisations. Because of their various themes and interactive character, these events are aimed at many different groups of recipients, not only students but also, or maybe mainly, the inhabitants and tourists. Some of these

edukację i rozrywkę a samą turystyką kulturową, w której przedmiotem zainteresowania zwiedzających są różne kategorie dziedzictwa kulturowego.

Obecnie w Krakowie funkcjonuje 16 muzeów uczelnianych o różnorodnej tematyce, które coraz częściej rozszerzają możliwości zwiedzania miasta. Przykładami są Muzeum UJ Collegium Maius, Muzeum Farmacji UJ, Muzeum Gleb – Centrum Edukacji Gleboznawczej UR, Muzeum AGH. W muzeach tych rozwijana jest oferta lekcji muzealnych, warsztatów tematycznych i wykładów otwartych, które kierowane są przede wszystkim dla dzieci i młodzieży. W Muzeum Gleb odbywają się zajęcia dla studentów, nauczycieli geografii oraz uczestników Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Innowacyjnym elementem muzealnej oferty edukacyjnej jest interaktywność zajęć, w czasie których uczestnicy mogą wykonywać eksperymenty i doświadczenia fizyczne (np. w Muzeum AGH). Ponadto, muzea uczelniane biorą udział w wydarzeniach kulturalnych, jak Noc Muzeów, Europejskie Dni Dziedzictwa Kulturowego i Europejskie Dni Dziedzictwa Akademickiego, co również służy popularyzacji ich oferty.

Poza muzeami uczelnianymi, przedmiotem zainteresowania osób zwiedzających miasto mogą być także zabytkowe uczelniane budynki dydaktyczne, biblioteczne oraz pełniące funkcje reprezentacyjne. Ogółem w Krakowie w 2014 r. znajdowało 70 obiektów służących nauce i szkolnictwu wyższemu wpisanych do rejestru zabytków, w tym najstarszy w Polsce ogród botaniczny należący do Uniwersytetu Jagiellońskiego (założony w 1783 r.). W bezpośrednim sąsiedztwie Rynku Głównego i najbardziej popularnych tras turystycznych znajduje się kwartał uniwersytecki z zabytkowymi budynkami, w których funkcjonują jednostki organizacyjne uczelni. Zwiedzający upatrują w ich zwiedzaniu możliwości poznania dawnego uniwersytetu. Wychodząc naprzeciw tym zainteresowaniom, lokalne władze i instytucje kultury podejmują działania, które ułatwiają poznanie tradycji akademickich miasta. Przykładami są szlaki tematyczne: Szlak Nauki i Wiedzy, Trasa Naukowa i Trasa Uniwersytecka, które łączą miejsca i obiekty związane z historią krakowskiego ośrodka akademickiego, w tym muzea uczelniane, muzea miejskie oraz zabytki architektury i budownictwa, którymi zarządzają uczelnie wyższe.

Kolejnym działaniem, które przyczynia się do współtworzenia przez uczelnie wyższe oferty spędzania czasu wolnego w mieście jest organizacja wydarzeń kulturalnych i popularnonaukowych, najczęściej w formie imprez plenerowych. W przedsięwzięciach tych biorą udział poszczególne jednostki uczelni (wydziały lub katedry), samorząd studencki, koła naukowe, uczelniane fundacje, itp. Niejednokrotnie w działania te angażują się również inne podmioty, m.in. władze samorządowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe. Ze względu na różnorodną tematykę oraz interaktywny charakter wydarzenia te kierowane są do różnych grup odbiorców, nie tylko studentów, ale również, a nawet przede wszystkim, mieszkańców i turystów. Niektóre z nich, ze względu na kilkuletnią tradycję organizacji, stanowią rozpoznawalne marki i wpisują się trwale w kalendarz corocznych wyda-

events, because of their long traditions, make recognised brands and inscribe permanently in the calendar of annual events organised in the city. The examples are the Festival of Science (May) and Lesser Poland Science Night (September), which popularise various fields of science. Within the Festival of Science, which takes place mainly on the Main Market Square in Krakow, popular science presentations at the exhibition stands, educational classes in lecture halls and laboratories (visiting, lectures and workshops), sporting events (running) and artistic events (inaugural concert, spectacle of the theatre school students) are organised. Lesser Poland Science Night has a similar character and its programme includes popular science lectures, classes in laboratories in individual university faculties and thematic workshops. The events within Lesser Poland Science Night take place not only in Krakow but also in other towns in the region, including: Andrychów, Niepolomice, Nowy Sącz, Tarnów and Skawina. Besides that, the higher education institutions in Krakow organise as well other popular science events, which despite their smaller extent, also provide interesting opportunities to spend time in the city, e.g. Polish Geography Day, Night of Biologists or GIS Day.

In the organisation of events which are directed mainly to students, student governments and student associations operate actively and they undertake educational, development and integrative projects, cultural events and, cyclic meetings with scientists and artists, visiting the city together. Student Science Week serves to popularise cultural heritage and encourage students to participate in culture. It is organised by the Student Government Council at the Jagiellonian University. The collections of these cultural institutions which take part in the project are made available to the visitors for free if they show their student ID. Other examples of the events which are organised by the student community are Polikultura Culture and Media Festival and Students Journalism Awards MediaTory.

Apart from that, numerous concerts are organised in Krakow in student clubs, during which both well known singers and bands and student bands perform, there are exhibitions of works of students (paintings, photographs, sculptures) and other events popularising students' works. These events have a various scope. One of the most well known is Student Song Festival. Polish Review of Student and Niche Theatres "Epizod" also functions to promote student talents.

Business tourism and MICE industry

Higher education institutions in Krakow have educational conference complexes, conference centres and seminar rooms, which answer the needs of MICE industry (ang. *Meetings, Incentives, Conferences, Events*). They are places where numerous conferences, symposia, and congresses of scientific nature of national and international range are organised. Rooms of the Jagiellonian University have the biggest capacity (e.g. Auditorium Maximum

rzeń organizowanych w mieście. Przykładami są Festiwal Nauki (maj) oraz Małopolska Noc Naukowców (wrzesień), które popularyzują różne dziedziny nauki. W ramach Festiwalu Nauki, który odbywa się przede wszystkim na płycie Rynku Głównego w Krakowie, organizowane są prezentacje popularnonaukowe na stoiskach wystawienniczych, zajęcia edukacyjne w salach wykładowych i laboratoriach (zwiedzanie, wykłady i warsztaty), konkurencje sportowe (bieg) i wydarzenia artystyczne (koncert inauguracyjny, spektakl studentów szkoły teatralnej). Podobny charakter ma Małopolska Noc Naukowców, której program obejmuje wykłady popularnonaukowe, zajęcia w laboratoriach na poszczególnych wydziałach oraz warsztaty tematyczne. Wydarzenia w ramach Małopolskiej Nocy Naukowców odbywają się nie tylko w Krakowie, ale również w innych miejscowościach w regionie, w tym w: Andrychowie, Niepołomicach, Nowym Sączu, Tarnowie i w Skawinie. Poza tym, uczelnie wyższe w Krakowie organizują również inne wydarzenia popularnonaukowe, które mimo mniejszego zasięgu, również dostarczają ciekawych możliwości spędzania czasu w mieście, np. Ogólnopolski Dzień Geografa, Noc Biologów czy GIS Day.

W zakresie organizacji wydarzeń, które kierowane są przede wszystkim do studentów aktywnie działają samorządy i stowarzyszenia studenckie, które realizują projekty edukacyjne, rozwojowe i integracyjne, wydarzenia kulturalne, cykliczne spotkania z naukowcami i artystami czy wspólne zwiedzanie miasta. Popularyzacji dziedzictwa kulturowego i zachęcaniu studentów do uczestnictwa w kulturze służy Studencki Tydzień Sztuki, który organizowany jest przez Samorząd Studentów UJ. Zbiory tych instytucji kultury, które uczestniczą w projekcie, udostępnione są do zwiedzania nieodpłatnie za okazaniem legitymacji studenckiej. Innymi przykładami wydarzeń, które organizowane są przez społeczność studencką są Festiwal Kultury i Mediów Polikultura oraz Studenckie Nagrody Dziennikarskie MediaTory.

Oprócz tego w Krakowie organizowane są liczne koncerty w klubach studenckich, podczas których występują zarówno znani wokaliści i zespoły, jak i kapele studenckie, wystawy prac studentów (m.in. malarzkich, fotograficznych, rzeźbiarskich) oraz inne wydarzenia popularyzujące studencką twórczość. Są to wydarzenia o różnym zasięgu. Jednym z najbardziej znanych jest Studencki Festiwal Piosenki. Promocji młodych talentów służy również Ogólnopolski Przegląd Teatrów Studenckich i Niszowych „Epizod”.

Turystyka biznesowa i przemysł spotkań

Uczelnie wyższe w Krakowie dysponują kompleksami dydaktyczno-konferencyjnymi, centrami konferencyjnymi oraz salami seminaryjnymi, które odpowiadają potrzebom branży MICE (ang. *Meetings, Incentives, Conferences, Events*; pol. *Spotkania, Imprezy motywacyjne, Konferencje, Wydarzenia*). Są miejscami organizacji licznych konferencji, sympozjów i kongresów o charakterze naukowym o zasięgu krajowym, jak i międzynarodowym. Największą pojemność re-

– 1,650 people), followed by Cracow University of Economics (2,600 people), Bronisław Czech Academy of Physical Education (1,700 people) and Tadeusz Kościuszko Krakow University of Technology (1,200 people). In total the conference base of Krakow's higher education institutions includes more than 12.9 thousand places, which is almost 25% of the whole capacity of the conference base in the city. The higher education institutions have 24 buildings, which can accommodate at least 200 conference participants. They are situated in various parts of Krakow, while the most numerous buildings are located in the central, historic part of the city.

In recent years an offer of events such as work and career fair, thematic conferences and industry festivals has been developed and these are organised both by universities and student associations, non-governmental organisations and private companies. Such events answer the needs of students looking for the possibility to develop personally and get to know practical knowledge, which will allow them to be more competitive on the contemporary job market. Other example of this kind are open days of Krakow's higher education institutions, which are aimed at students of secondary schools. The offer on the career and work fairs in Krakow is extended and includes cyclic events of general character (e.g. Kraków Career Expo) and those directed to students and graduates of particular faculties (e.g. Engineering Job Fair Best AGH Krakow). There are also numerous series of lectures, trainings and workshops concerning entrepreneurship, having one's company (also e-business), interpersonal communication and personal development; these are run by practitioners and aimed mainly at students. The examples are: BOSS Festival, Global Entrepreneurship Week and Training and Coaching Conference PROPECTUS.

Conclusions

The functioning of higher education institutions is significant for the development of cities and regions. They are not only institutions which provide educational services and do scientific research, but also affect various sectors of economy. Cooperation between education and economy is developing systematically, and their common initiatives change the social, economic and spatial structure of cities and regions. Through international and over-regional scientific cooperation the transfer of knowledge is possible. Aiming at the brand of the city and region being associated with science, research and development and education is more and more important because of the development of the society based on knowledge.

Connecting tourism and culture with science and education is an attractive direction of the development of a city offer. Academic function is also one of the factors influencing the incoming tourism flow in many cities in the world. The development of

pepcyjną mają sale dydaktyczne Uniwersytetu Jagiellońskiego (np. Auditorium Maximum – 1650 osób), Uniwersytetu Ekonomicznego (2600 osób), Akademii Wychowania Fizycznego (1700 osób) i Politechniki Krakowskiej (1200 osób). Ogółem baza konferencyjna krakowskich uczelni wyższych obejmuje ponad 12,9 tys. miejsc, co stanowi niemal 25% całkowitej pojemności bazy konferencyjnej w mieście. Uczelnie posiadają 24 obiekty mogące pomieścić co najmniej 200 uczestników konferencji. Znajdują się one w różnych częściach Krakowa, przy czym najwięcej tego typu obiektów zlokalizowanych jest w centralnej, historycznej części miasta.

W ostatnich latach rozszerzyła się oferta wydarzeń takich jak targi kariery i pracy, konferencje tematyczne oraz festiwale przedsiębiorczości, które organizowane są zarówno uczelnie wyższe i stowarzyszenia studenckie, jak i organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa prywatne. Wydarzenia tego rodzaju odpowiadają na potrzeby studentów poszukujących możliwości rozwoju osobistego i zdobycia praktycznej wiedzy, która pozwoli im być bardziej konkurencyjnymi na współczesnym rynku pracy. Innym przykładem tego typu są dni otwarte krakowskich uczelni wyższych, które kierowane są do uczniów szkół ponadpodstawowych. Oferta w zakresie targów kariery i pracy w Krakowie jest rozbudowana i obejmuje cykliczne wydarzenia o ogólnym charakterze (np. Kraków Career Expo) oraz te kierowane do studentów i absolwentów określonych kierunków (np. Inżynierskie Targi Pracy Best AGH Kraków). Liczne są również cykle wykładów, szkolenia i warsztaty z zakresu przedsiębiorczości, prowadzenia działalności gospodarczej (również e-biznesu), komunikacji interpersonalnej i rozwoju osobistego, które prowadzone są przez praktyków, a kierowane przede wszystkim do studentów. Przykładami są organizowane od kilku lat Festiwal BOSS, Światowy Tydzień Przedsiębiorczości i Konferencja Trenersko-Coachingowa PROPECTUS.

Wnioski

Funkcjonowanie uczelni wyższych ma istotne znaczenie dla rozwoju miast i regionów. Są one nie tylko instytucjami szkolnictwa wyższego, które świadczą usługi edukacyjne i prowadzą badania naukowe, ale również oddziałują na różne sektory gospodarki. Systematycznie rozwija się współpraca nauki z gospodarką, a ich wspólne inicjatywy zmieniają strukturę społeczną, gospodarczą oraz przestrzenną miast i regionów. Poprzez międzynarodową i ponadregionalną współpracę naukową postępuje transfer wiedzy. Dążenie do tego, aby marka miasta i regionu kojarzona była z nauką, badaniami i rozwojem oraz edukacją zyskuje na znaczeniu ze względu na rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy.

Powiązanie turystyki i kultury z nauką i edukacją stanowi atrakcyjny kierunek rozwoju oferty miejskiej. Funkcja akademicka jest również jednym z czynników wpływających na przyjazdowy ruch turystyczny w wielu miastach na świecie. Z uniwersytetami i świadczonymi przez nie usługami wiąże

educational, cultural and business tourism and MICE industry is connected with universities and services they provide. Hence higher education institutions participate in creating the tourism and cultural offer of the city. Actions of this type are more and more often concentrated on building the offer of spending leisure time which is directed to inhabitants and tourists, not only the academic community. Achieving positive effects in this area requires from higher education institutions a complex look on the tourism and cultural offer with regard to marketing the city and region as well as cooperating with each other and other entities, for example research development centres, local governments, non-governmental organisations.

się rozwój turystyki edukacyjnej, kulturowej oraz biznesowej i przemysłu spotkań. Co za tym idzie, uczelnie wyższe uczestniczą w tworzeniu oferty turystyczno-kulturalnej miasta. Działania tego rodzaju coraz częściej skoncentrowane są na budowaniu oferty spędzania czasu wolnego, która kierowana jest do mieszkańców i turystów, nie tylko do społeczności akademickiej. Osiągnięcie pozytywnych efektów w tym zakresie wymaga jednak od uczelni wyższych kompleksowego spojrzenia na ofertę turystyczno-kulturalną w nawiązaniu do marketingu miasta oraz regionu, a także współpracy ze sobą nawzajem oraz z innymi podmiotami, m.in. ośrodkami badawczo-rozwojowymi, władzami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi.

References/ Literatura:

1. Adamczuk J. (2015), *Rola uczelni wyższych w kreowaniu wizerunku miast. Studium przypadku Jeleniej Góry i Wałbrzycha*. Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, nr 391, s. 193-201.
2. Batten D. (1995), *Network cities: creative urban agglomerations for the 21st Century*. Urban Studies, nr 32(2), s. 313-327.
3. Domański T. (2011), *Rola uniwersytetów w promocji polskich miast i regionów – nowe wyzwania strategiczne*, W: T. Domański (red.), *Marketing akademicki. Rola uniwersytetów w promocji miast i regionów*. Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 15-32.
4. Domański T. (2014), *Marketing miasta akademickiego. Rola uczelni wyższych w promocji Łodzi*. Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
5. Drucker J., Goldstain H. (2007), *Assessing the regional economic development impacts of universities: A review of current approaches*. International Regional Science Review, nr 1(30), s. 20-46.
6. Felsenstein D. (1996), *The university in the metropolitan area: Impact and public policy implication*. Urban Studies, nr 33(9), s. 1565-1580.
7. Fleszar A. (1987), *Miasta, ich funkcje, znaczenie i warunki rozwoju*, W: M. Fleszar (red.), *Geografia ekonomiczna świata*. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa, s. 155-175.
8. Florida R. (2002), *The rise of the creative class and how it's transforming work*. Wyd. Basic Books, Nowy Jork.
9. Hospers G.J. (2003), *Creative cities: breeding places in the knowledge economy*. Knowledge, Technology & Policy, nr 16(3), s. 143-162.
10. Kanter J. (1999), *Knowledge management, practically speaking*. Information Systems Management, nr 16(4), s. 7-15.
11. Klamut M. (2000), *Polityka budowy regionu konkurencyjnego. Strategie – modele – postęp technologiczny*. Wyd. Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław.
12. Kwaśniewska K. (2015), *Funkcje szkoły wyższej w społeczności lokalnej*. Miscellanea, nr 5, s. 267-274.
13. Landry Ch. (2008), *The creative city. A toolkit for urban innovators*. Wyd. Routledge, Londyn.
14. Longworth N. (2006), *Learning cities, learning regions, learning communities. lifelong learning and local government*. Wyd. Routledge, Londyn – Nowy Jork.
15. Markowski T., Drzazga D. (2008), *Uczelnie wyższe w przestrzeni i gospodarce miast – próba syntezy*, W: T. Markowski, D. Drzazga (red.), *Rola wyższych uczelni w rozwoju społeczno-gospodarczym i przestrzennym miast*. Studia Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk, t. CXXI, Warszawa, s. 7-14.
16. Marszał T. (2012), *Miasto innowacyjne – koncepcja i uwarunkowania rozwoju*, W: Z. Makieła, A. Szromnik (red.), *Miasto innowacyjne. Wiedza, przedsiębiorczość, marketing*. Studia Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk, t. CXLI, Warszawa, s. 7-18.
17. Marszałek A. (2010), *Rola uczelni w regionie*. Wyd. Difin, Warszawa.
18. Olechnicka A., Wojnar K. (2008), *Rola wyższych uczelni w regionie. Doświadczenia międzynarodowe*, W: T. Markowski, D. Drzazga (red.), *Rola wyższych uczelni w rozwoju społeczno-gospodarczym i przestrzennym miast*. Studia Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk, t. CXXI, Warszawa, s. 14-32.
19. Olechnicka A., Płoszaj A., Wojnar K. (2011), *Strategie przodujących uczelni wobec nowych uwarunkowań i funkcji szkół wyższych*. Studia Regionalne i Lokalne, nr 43(1), s. 43-63.
20. Runge J. (2008), *Słownik pojęć z geografii społeczno-ekonomicznej*. Wyd. Videograf Edukacja, Katowice.
21. Suliborski A. (2001), *Funkcje i struktura funkcjonalna miast. Studia teoretyczno-empiryczne*. Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
22. *Strategia Rozwoju Turystyki w Krakowie na lata 2014-2020* (2013), Urząd Miasta Krakowa, Kraków.
23. Szromnik A. (2014), *Uczelnia na zagranicznym rynku edukacyjnym – strategia internacjonalizacji szkoły wyższej*. Management and Business Administration. Central Europe, nr 22, z. 1(124), s. 36-59.
24. Thieme J. K. (2009), *Szkolnictwo wyższe. Wyzwania XXI wieku*. Wyd. Difin, Warszawa.
25. Wolaniuk A. (2010), *Uniwersytety i ich rola w organizacji przestrzeni*. Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
26. Winter R. (2009), *Academic manager or managed academic? Academic identity schisms in higher education*. Journal of Higher Education Policy and Management, nr 31, s. 121-131.
27. Witek J. (2011), *Uczelnia – organizacja służąca otoczeniu*. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 655. Problemy Ekonomiczne Usług, nr 71, s. 25-36.
28. Yigitcanlar T., Baum S., Horton S. (2007), *Attracting and retaining knowledge workers in knowledge cities*. Journal of Knowledge Management, nr 11(5), s. 6-17.